

Vilniaus
universiteto
leidykla

KNYGO TYRA 84

ISSN 0204-2061

(ONLINE) ISSN 2345-0053

VILNIUS UNIVERSITY

BOOK SCIENCE

2025

VOLUME

RESEARCH PAPERS

PUBLISHED SINCE 1961

VILNIUS 2025

84

ISSN 0204-2061

(ONLINE) ISSN 2345-0053

VILNIAUS UNIVERSITETAS

KNYGOTYRA

2025

84

TOMAS

MOKSLO DARBAI

LEIDŽIAMI NUO 1961 M.

VILNIUS 2025

REDAKTORIŲ KOLEGIJA / EDITORIAL BOARD

Vyriausioji redaktorė / Editor-in-Chief

Prof. dr. Aušra Navickienė

Vilniaus universitetas, Lietuva (Komunikacija ir informacija) / Vilnius University, Lithuania (Communication and information)

Vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojai /

Deputy Editors-in-Chief

Prof. habil. dr. Domas KAUNAS

Vilniaus universitetas, Lietuva (Komunikacija ir informacija) / Vilnius University, Lithuania (Communication and information)

Prof. dr. Elena MACEVIČIŪTĖ

Buroso universitetas, Švedija (Komunikacija ir informacija) / University of Borås, Sweden (Communication and information)

Atsakingasis sekretorius / Executive secretary

Dr. Kšištof TOLKAČEVSKI

Vilniaus universitetas, Lietuva (Komunikacija ir informacija) / Vilnius University, Lithuania (Communication and information)

Nariai / Editors

Habil. dr. Ona ALEKNAVIČIENĖ

Lietuvių kalbos institutas, Lietuva (Filologija) / The Institute of the Lithuanian language, Lithuania (Philology)

Prof. dr. Roma BONČKUTĖ

Klaipėdos universitetas, Lietuva (Filologija) / Klaipėda University, Lithuania (Philology)

Prof. dr. Larisa DOVNAR

Nepriklausoma tyrėja (Komunikacija ir informacija) / Independent researcher (Communication and Information)

Dr. Reda GRIŠKAITĖ

Lietuvos istorijos institutas, Lietuva (Istorija) / The Lithuanian Institute of History, Lithuania (History)

Prof. habil. dr. Božena KOREDCZUK

Wroclavo universitetas, Lenkija (Komunikacija ir informacija) / University of Wrocław, Poland (Communication and Information)

Prof. dr. Miha KOVAČ

Liublianos universitetas, Slovėnija (Komunikacija ir informacija) / University of Ljubljana, Slovenia (Communication and Information)

Dr. Tuija LAINE

Helsinkio universitetas, Suomija (Komunikacija ir informacija) / University of Helsinki, Finland (Communication and Information)

Dr. Jolita LIŠKEVIČIENĖ

Vilniaus dailės akademija, Lietuva (Menotyra) / Vilnius Academy of Arts, Lithuania (History and Theory of Arts)

Prof. dr. Martyn LYONS

Naujojo Pietų Velso universitetas, Australija (Komunikacija ir informacija) / University of New South Wales, Australia (Communication and Information)

Doc. dr. Aile MÖLDRE

Talino universitetas, Estija (Komunikacija ir informacija) / Tallinn University, Estonia (Communication and Information)

Prof. dr. Arvydas PACEVIČIUS

Vilniaus universitetas, Lietuva (Komunikacija ir informacija) / Vilnius University, Lithuania (Communication and Information)

Dr. Tomas PETREIKIS

Vilniaus universitetas, Lietuva (Komunikacija ir informacija) / Vilnius University, Lithuania (Communication and Information)

Habil. dr. Christiane SCHILLER

Berlyno Humboldtų universitetas, Vokietija (Filologija) / Humboldt-Universität zu Berlin, Germany (Philology)

Prof. dr. Zoran VELAGIĆ

Osijeko universitetas, Kroatija (Komunikacija ir informacija) / University of Osijek, Croatia (Communication and Information)

Prof. dr. Josée VINCENT

Šerbruko universitetas, Kanada (Filologija ir komunikacija) / Université de Sherbrooke, Canada (Philology and Communication)

Prof. dr. Adriaan van der WEEL

Leidenos universitetas, Nyderlandai (Komunikacija ir informacija) / Leiden University, Netherlands (Communication and Information)

Prof. dr. Viesturs ZANDERS

Latvijos universitetas, Latvija (Komunikacija ir informacija) / University of Latvia, Latvia (Communication and Information)

REDAKTORIŲ KOLEGIJOS GARBĖS NARIAI / HONORARY MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD

Doc. dr. Alma BRAZIŪNIENĖ

Vilniaus universitetas, Lietuva (Komunikacija ir informacija) / Vilnius University, Lithuania (Communication and information)

Prof. dr. Leslie HOWSAM

Vindzoro universitetas, Kanada (Istorija) / University of Windsor, Canada (History)

Prof. habil. dr. Krzysztof MIGOŃ

Wroclavo universitetas, Lenkija (Komunikacija ir informacija) / University of Wrocław, Poland (Communication and Information)

Straipsniai

Ilja LEMEŠKIN. „Pabažnysta visam nau-
dinga est“. M. Mažvydo devizas • 7

Jolita LIŠKEVIČIENĖ. Radvilos
Našlaitėlio knyga *Kelionė į Jeruzalę*:
Branevo (1601) ir Antverpeno (1614)
laidos knygos meno aspektu • 29

Jurgita VENCKIENĖ. Kazimiero Jauniaus
Lietuviškas kalbomokslis (1897): egzem-
plioriai Lietuvos atminties institucijo-
se • 64

Kotryna REKAŠIŪTĖ. „Mielaširdingystės
draugystė“, arba masonai XIX a.
pabaigos – XX a. pradžios lietuviškoje
periodinėje spaudoje • 101

Mykhailo KOSTIV, Tetiana SOPRONIUK.
Vaizdinių galia: vaizdinė vietinių
Ukrainos SSR laikraščių kalba XX a.

4-ojo dešimtmečio pradžioje
(anglų k.) • 124

Agnė SUCHODOLSKYTĖ. Tarp stacio-
narios ir mobilios: kaimo bibliotekų
erdvės ir veiklos sovietų Lietuvoje
(1959–1987) • 153

Jehona SHALA. Rašytinės žinios ir jų
poveikis visuomenės pažangai: Kosovo
atvejis (anglų k.) • 177

Virgilija GUOGIENĖ, Kšištof
TOLKAČEVSKI. Vaškinių lentelių
restauravimo specifika: Vilniaus uni-
versiteto bibliotekoje saugomų lentelių
atvejis • 198

Atminimui

Domas KAUNAS. Andris Vilks (1957 05
16–2025 02 26) • 227

Atmena Knygotyros autoriams • 232

Articles

Ilja LEMEŠKIN. „Pietas ad omnia
utilis est“. M. Mažvydas's motto (in
Lithuanian) • 7

Jolita LIŠKEVIČIENĖ. Radziwiłł the
Orphan's Book *Journey to Jerusalem*:
Aspects of Book Art in the Braniewo
(1601) and Antwerp (1614) Editions
(in Lithuanian) • 29

Jurgita VENCKIENĖ. *Lietuviškas kal-
bomokslis* (1897) by Kazimieras
Jaunius: Copies in Lithuanian Memory
Institutions (in Lithuanian) • 64

Kotryna REKAŠIŪTĖ. “The Fellowship of
Compassion”, or Freemasons in Late
19th–Early 20th Century Lithuanian
Periodical Press (in Lithuanian) • 101

Mykhailo KOSTIV, Tetiana SOPRONIUK.
The Power of Imagery: The Visual

Language of the Ukrainian SSR Local
Newspapers of the Early 1930s • 124

Agnė SUCHODOLSKYTĖ. Between the
Stationary and the Mobile: Rural
Library Spaces and Activities in Soviet
Lithuania (1959–1987) (in Lithua-
nian) • 153

Jehona SHALA. Written Knowledge and
Its Impact on the Advancement of
Society: Kosovo Case • 177

Virgilija GUOGIENĖ, Kšištof
TOLKAČEVSKI. The Specifics of Wax
Tablet Restoration: A Case Study of
Tablets Preserved at Vilnius University
Library (in Lithuanian) • 197

In Memoriam

Domas KAUNAS. Andris Vilks (1957 05
16–2025 02 26) (in Lithuanian) • 227

Reminder for authors • 234

K N Y G O T Y R A 84

Redakcijos adresas / Address

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetas
Knygotyros, mediotyros ir leidybos tyrimų katedra.
Saulėtekio al. 9, I rūmai, 501–503 kab., LT-01513
Vilnius. Saulėtekio al. 9, building 1, rooms 501–503,
LT-01513 Vilnius, Lithuania. El. paštas (e-mail): ausra.
navickiene@kf.vu.lt, domas.kaunas@kf.vu.lt, elena.
maceviciute@gmail.com, ksistof.tolkacevski@kf.vu.lt.
<http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/index>. Tel., faks.
(Phone, fax): (+370 5) 236 61 11; 236 61 16;
236 61 04

Redaktorių kolegija tomą baigė rengti
ir perdavė leidybai 2025 m. gegužės mėn.
Kiekvienas straipsnis vertintas dviejų recenzentų

Vyriausioji redaktorė *Aušra Navickienė*
Dailininkė *Jurga Tėvelienė*
Viršelio autorė *Romualda Verygaitė*
Lietuvių kalbos redaktorė *Dalia Blažinskaitė*
Anglų kalbą redagavo *Armandas Rumšas*
Maketuotoja *Nijolė Bukantienė*

Išleido Vilniaus universiteto leidykla
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
info@leidykla.vu.lt, www.leidykla.vu.lt
[Knygos internete knygynas.vu.lt](http://knygos.internete.knygynas.vu.lt)
[Mokslo periodikos žurnalai zurnalai.vu.lt](http://mokslo.periodikos.zurnalai.zurnalai.vu.lt)
15,4 aut. l. Tiražas 120 egz.
Spausdino UAB „Ciklonas“
Žirmūnų g. 68, LT-09124 Vilnius